

**RÅDGIVANDE MATERIAL
KÄNDA LEVERANTÖRER AV VAROR TILL
FLYGPLATSEN ELLER
FÖRNÖDENHETER FÖR ANVÄNDNING
OMBORD**

Version 8.00

Känd leverantörskonceptet

Det finns två typer av kända leverantörer dvs. en känd leverantör av varuleveranser till flygplatsen och en känd leverantör av förnödenheter för användning ombord. När begreppet leverantör används är det företaget som säljer/tillhandahåller varorna som avses dvs. inte transportören, vilket ibland missförstås. Om BRÖD AB säljer bröd som ska serveras på restaurangen inne på flygplatsens behörighetsområde och använder BLÅ åkeri för transporten är det BRÖD AB som kan vara känd leverantör.

Det kan framhållas att det inte är ett krav att vara känd leverantör för att kunna leverera varor och förnödenheter men då måste dessa säkerhetskontrolleras. Se vidare under beskrivningen vad status som känd leverantör innebär.

En känd leverantör av förnödenheter för användning ombord är enligt definitionen: *en leverantör vars åtgärder uppfyller gemensamma säkerhetsregler och säkerhetsstandarder i tillräcklig grad för att förnödenheter för användning ombord ska få levereras till ett flygföretag, men inte direkt till ett luftfartyg.*

En känd leverantör av varuleveranser till flygplatsen är enligt definitionen: *en leverantör vars förfaranden uppfyller gemensamma säkerhetsregler och säkerhetsstandarder i tillräcklig grad för att varor ska få levereras till ett behörighetsområde på flygplatsen.*

Varuleveranser till flygplatsen är enligt definitionen: *alla föremål som är avsedda för försäljning, eller användning inom flygplatsers behörighetsområde eller som ska tillhandahållas där, utom föremål som medförs av andra personer än passagerare.*

Varuleveranser till flygplatsen kan vara varor som säljs i butiker och restauranger inne på ett behörighetsområde på flygplatsen, flygbränsle, avisningsvätska, förbrukningsartiklar etc. Det kan också vara sådant som ska användas på flygplatsen som medförs av exempelvis hantverkare som ska utföra arbeten eller installationer.

Förnödenheter för användning ombord är enligt definitionen: *föremål som är avsedda att tas ombord på ett flygplan för att användas, konsumeras eller köpas av passagerare eller besättning under flygning.*

Förnödenheter för användning ombord kan vara taxfreevaror, förbrukningsartiklar, tidningar, filtar, kuddar matråvaror, färdig catering etc.

Krav som en känd leverantör ska uppfylla

Kraven som gäller en känd leverantör återfinns i förordning (EU) 2015/1998 dvs. det är gemensamma regler som gäller inom hela EU. De omsätts i Sverige genom Transportstyrelsens föreskrifter.

De krav som gäller kända leverantörer av förnödenheter för användning ombord och förnödenheter till flygplatsen finns i 16 kap. Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2016:1) om luftfartsskydd

Det är dock *samma* kravbild som gäller oavsett om det är förnödenheter till flygplatsen eller förnödenheter för användning ombord. En känd leverantör ska uppfylla följande krav:

1. Utse en person som har ansvaret för säkerheten i företaget.
2. Utarbeta ett säkerhetsprogram som beskriver hur kraven enligt föreskrifterna uppfylls.
3. Se till att alla personer som har tillgång till varuleveranser till flygplatsen eller förnödenheter för användning ombord genomgår allmän utbildning om säkerhetsfrågor innan de får tillträde till förnödenheterna.
4. Hindra obehöriga personer från att få tillträde till dess lokaler och förnödenheter för användning ombord och i rimlig grad se till att inga förbjudna föremål döljs i förnödenheter för användning ombord.
5. Förse alla fordon och/eller behållare som används för att transportera förnödenheter för användning ombord med försegling (seal) eller ett fysiskt skydd (lås, inplastning etc.). Detta gäller inte för transporter som enbart sker inne på flygplatsens område på flygsidan.
6. Om en känd leverantör använder sig av ett annat företag för transport av varuleveranser/förnödenheter ska den kända leverantören säkerställa att alla säkerhetsåtgärder som anges i punkten ovan iakttas vad gäller delar som är tillämpligt för transporten.

Leveranser

Kraven om skydd och säkerhetsåtgärder gäller från det att förnödenheter/varuleveranser har identifierats som sådana d.v.s. vid den tidpunkt när det är klart att detta kommer att levereras till exempelvis en flygplats eller motsvarande.

Tillverkning, lagring och packning kan i princip innebära att varorna blir identifierade som förnödenheter/leveranser först i det ögonblick när de packas för att levereras, dvs. endast en liten del av verksamheten och ett fåtal personer som berörs av kravbilden. Det kan också innebära att detta sker mycket tidigt i processen beroende på omständigheterna. Beroende på hur företagets verksamhet ser ut kan det av olika skäl vara idé att tänka över hur man minimerar de delar som berörs av kraven. Många företag har också en produktion av varor/produkter av högt värde eller där andra säkerhetskrav ställs som gör att kravbilden i stora delar sannolikt redan uppfylls.

Listan över de föremål som är förbjudna i leveranser och förnödenheter finns i bilaga 1.

Transport

Det finns krav på hur leveranserna ska skyddas under transport och dessa åtgärder syftar till att förhindra obehörig åtkomst. Det finns olika möjligheter att skydda leveranserna, exempelvis genom att försegla eller låsa lastutrymmet, inplastning etc. Om förseglingar används måste ett system för att hantera dessa finnas dvs. om numrerade förseglingar används ska tillgången till dessa kontrolleras och numren ska registreras.

Om leverantören använder en extern transportör för att frakta leveranser till mottagaren ställs krav på att transportören uppfyller vissa krav. Detta framgår av den försäkran kända leverantörer ska underteckna (bilaga 2 och bilaga 3). Det innebär i princip att samma krav ställs på transportören dvs. att utse en säkerhetsansvarig, att utbilda personal med tillgång till leveranser och skydda leveranserna under själva transporten. Enligt Transportstyrelsens tolkning är dock en säkerhetsansvarig hos en anlitad transportör inte en person som omfattas av kravet på säkerhetsprovning.

Utbildning personal och kompetenskrav säkerhetsansvarig

Enligt kraven i Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2016:1) om luftfartsskydd ska en säkerhetsansvarig person utses. Kompetenskrav på en säkerhetsansvarig person återfinns i 4 kap. 27 §. Transportstyrelsen tillhandhåller ett stödmaterial för utbildningen som i stor utsträckning täcker de specifika krav som rör luftfartsskyddet. Övriga kompetenskrav uppfyllas normalt genom befintlig kunskap och erfarenhet.

Personal som har tillgång till leveranser eller förnödenheter ska genomgå en allmän säkerhetsutbildning och kraven framgår av 4 kap. 30 § Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2016:1) om luftfartsskydd. Kraven

återges i bilaga 4 till detta dokument. Ett enklare stödmaterial för denna utbildning kan fås från Transportstyrelsen.

Den personal som utför säkerhetsåtgärder av leveranser dvs. en kontroll av att de inte innehåller förbjudna föremål ska dessutom genomgå utbildning enligt 4 kap. 21 § Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2016:1) om luftfartsskydd och återges i bilaga 4 till detta dokument. Dessa krav är i stora delar gemensamma med de som ingår i den allmänna säkerhetsutbildningen, men innehåller utöver det några ytterligare delar avseende t.ex. förbjudna föremål. Den som genomgått den allmänna säkerhetsutbildningen behöver således bara komplettera sin utbildning med de delar som fattas. I enlighet med EU-kommissionens tolkning omfattas även chaufförer som transporterar förnödenheter av detta utbildningskrav om de utför uppgifter såsom lossning, lastning, plombering av lastutrymmen etc.

Det finns flera instruktörer som är certifierade av Transportstyrelsen för att utbilda inom luftfartsskyddet. En lista över dessa instruktörer finns på Transportstyrelsens hemsida:

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Luftfart/Luftfartsskydd-security/Certifierade-instruktorer/>

Det bör dock noteras att det inte finns något krav att utbildningen ovan ska utföras av en certifierad instruktör. Utbildningen ska dokumenteras och kommer att vara en del som kontrolleras när verksamheten ska valideras, se vidare nedan om validering.

Säkerhetsprövning

En säkerhetsansvarig har en befattning som är placerad i säkerhetsklass 3. Även personal med tillgång till identifierbara leveranser eller personal som utför andra säkerhetsåtgärder har en befattning som är placerad i säkerhetsklass 3.

Detta framgår av Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2016:1) om luftfartsskydd 4 kap. 5a - 5b §§. En person som anställs på en befattning som är placerad i säkerhetsklass 3 ska innan anställningen genomgå en säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) 3 kap. 3 §. I en säkerhetsprövning ingår också en registerkontroll och mer information om registerkontroll finns på Transportstyrelsens hemsida:

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Luftfart/Luftfartsskydd-security/Registerkontroll2/>

Utdrag ur Transportstyrelsens föreskrifter finns i bilaga 5 till detta dokument.

Säkerhetsprövningen ska dokumenteras och kommer att vara en del som kontrolleras när verksamheten ska valideras, se vidare nedan om validering.

Vad medför statusen som känd leverantör

På en flygplats finns ett behörighetsområde, det kan se lite olika ut på olika flygplatser men gemensamt är att de områden där passagerare och bagage finns efter säkerhetskontrollen och där flygplan hanteras i samband med ankomst och avgång är ett behörighetsområde.

För ett behörighetsområde finns krav på tillträdeskontroll, säkerhetskontroll och övervakning. Det innebär att allt dvs. passagerare, bagage, personal, besökare, flygfrakt, varuleveranser och förnödenheter ska säkerhetskontrolleras samt fordon ska inspekteras. Det finns detaljerade krav på hur och med vilka metoder säkerhetskontroll ska göras. Vid säkerhetskontrollen ska förbjudna föremål eftersökas och det är de föremål som räknas upp på listan i bilaga 1. Det är föremål som skulle kunna användas för att utföra en olaglig handling mot den civila luftfarten.

Varor/förnödenheter som kommer från en känd leverantör kan föras in på ett behörighetsområde utan att säkerhetskontrolleras dvs. leverantörens hantering ska rimligen säkerställa att förbjudna föremål inte finns i leveranserna. Det kan närmast beskrivas som en "genväg" rakt in på flygplatsens behörighetsområde. Av den anledningen är det då mycket viktigt att leverantörens hantering uppfyller kraven.

Det kan noteras att i huvudsak gäller samma förfaranden för områden hos ett flygföretag och cateringföretag.

Vem kan utse/godkänna en känd leverantör

De verksamhetsutövare som kan utse/godkänna en känd leverantör är en säkerhetsgodkänd flygplats, en säkerhetsgodkänd leverantör av förnödenheter för användning ombord eller ett säkerhetsgodkänt flygföretag.

Godkännande av en känd leverantör

En känd leverantör utses/godkänds av flygplatsen, cateringföretaget eller flygföretaget som företaget levererar till. Ett godkännande är platsspecifikt dvs. varje plats där verksamhet bedrivs måste ha varit föremål för validering på plats. Det kan med andra ord inte ske på övergripande nivå för hela företaget. Har företaget verksamhet på flera orter måste alla platser godkännas.

Följande gäller för validering:

- En validering på plats ska göras för att kontrollera att de åtgärder som beskrivs i säkerhetsprogrammet är i enlighet med kravbilden ovan samt att säkerhetsprovning och utbildning av personal har genomförts.
- Denna validering kan göras av en EU-validerare eller en person som är utsedd och utbildad av flygplatsen/flygföretaget/cateringföretaget. Ett godkännande gäller i max två år räknat från valideringstillfället. En förnyelse kräver att en ny validering på plats har gjorts.
- Ett alternativ till att göra en validering på plats är att göra regelbundna kontroller av leverantören och leveranserna vid ankomst till flygplatsen/flygföretaget/cateringföretaget. Kontrollerna ska ske slumpvis och ska omfatta att personen som levererar har rätt utbildning och att leveranserna transporterats på ett säkert sätt. Detta alternativ är bara tillämpligt om företaget validerar leverantören dvs. inte om alternativet med validerare har valts. Dessa leveranser ska också säkerhetskontrolleras av mottagaren dvs. flygplats, flygföretag eller cateringföretag i den omfattning som gäller för leveranser från icke kända leverantörer.

Det är den verksamhetsutövare som använder och/eller ska utse leverantören som avgör vilket alternativ som ska användas enligt ovan.

En lista med certifierade validerare finns på Transportstyrelsens hemsida:

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Luftfart/Luftfartsskydd-security/Certifierade-validerare/>

Godkännandet av de kända leverantörerna baseras på att en validering har utförts, att ett säkerhetsprogram finns samt att försäkran om åtagande har undertecknats. Försäkran om åtagande finns i bilaga 2 respektive bilaga 3.

Säkerhetsprogram och utformning

Avsikten med en känd leverantörs säkerhetsprogram är att beskriva hur och på vilket sätt företaget uppfyller kraven i föreskrifterna, dvs. beskriva rutiner, procedurer, ansvarsfördelning etc. Säkerhetsprogrammet kan vara ett sammanhållet dokument eller hänvisa till rutiner och processer som finns beskrivna i andra dokument inom företaget. Det måste dock kunna gå att härleda alla delar enligt kravbilderna ovan.

Säkerhetsprogrammet ska innehålla följande:

1. Vem som är utsedd som säkerhetsansvarig.
2. Beskrivning av hur företaget säkerställer att relevant personal säkerhetsprövas och utbildas dvs. vem eller vilka har arbetsuppgifter som innebär att man omfattas av kraven på utbildning och säkerhetsprövning.
3. Beskrivning av skalskydd och hur tillträde till företagets lokaler kontrolleras för att förhindra att obehöriga får tillgång till förnödenheter eller varuleveranser. Det kan vara en beskrivning av om det finns staket, kodlås på dörrar, övervakningskameror, andra system för tillträdeskontroll etc.
4. Beskrivning av hur transporten till flygplatsen utförs, dvs. sker transport med egna fordon/egen personal eller anlitas extern transportör. Om extern transportör anlitas hur säkerställs att företaget uppfyller kraven.
5. Beskrivning av hur de fordon som används för transport skyddas dvs. låst eller förseglat lastutrymme. Används försegling ska också ett system för att hantera försegling finnas som innebär att mottagaren kan göra en kontroll av att förseglingen inte manipulerats. Om ett system för försegling finns kan en förenklad procedur tillämpas när fordonet ska passera på exempelvis flygplatsen.
6. Beskrivning av hur varuleveranser/förnödenheter dvs. containers, förpackningar, pallar etc. skyddas under transporten.
7. Beskrivning av rutiner för intern kvalitetskontroll kopplat till luftfartsskydd. Hur säkerställer den kända leverantören att de säkerhetsåtgärder som beskrivs i säkerhetsprogrammet efterlevs.

Kontakt med Transportstyrelsen

Om ni har frågor om regelverket kontakta gärna Transportstyrelsen. Aktuell kontaktinformation finns på Transportstyrelsens hemsida med namn och telefonnummer samt uppgift om vem som ansvarar för olika uppgifter:

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Luftfart/Luftfartsskydd-security/Kontakt-/>

Bilaga 1

Utdrag ur bilagan till förordning (EU) 2015/1998

TILLÄGG 1-A

ANDRA PERSONER ÄN PASSAGERARE – FÖRTECKNING ÖVER FÖRBJUDNA FÖREMÅL

- a) *Skjutvapen och andra anordningar som kan avlossa projektiler* — föremål som kan, eller ger sken av att kunna, vålla allvarlig skada genom att avlossa en projektil, inbegripet
- alla typer av eldvapen, som t.ex. pistoler, revolverar, kulgevär, hagelgevär,
 - leksaksskjutvapen, repliker och imitationer av eldvapen som kan misstas för verkliga vapen,
 - komponenter till eldvapen, med undantag för kikarsikten och sikten,
 - trycklufts- och CO₂-vapen som t.ex. luftpistoler och luftgevär, gaspistoler och gasgevär samt vapen för rundkolor,
 - signalpistoler och startpistoler,
 - pilbågar, armborst och pilar,
 - harpuner och pilgevär,
 - slungor och slangbågar.
- b) *Anordningar för att förlama* — anordningar som är specifikt avsedda för att förlama eller paralysera, inbegripet
- elchockvapen som t.ex. elpistoler (stun guns och tasers) och elbatonger,
 - anordningar för bedövning och avlivning av djur,
 - funktionsnedsättande eller tillfälligt paralyserande kemikalier, gaser och sprejer t.ex. tårgas, pepparsprej, capsicumsprej, sprejer innehållande syra samt insektsmedel i sprejform.
- c) *Explosiva och brandfarliga ämnen och anordningar* — explosiva och brandfarliga ämnen och anordningar som kan, eller ger sken av att kunna, vålla allvarlig skada eller utgöra en risk för luftfartygets säkerhet, inbegripet
- Ammunition.
 - tändhattar,
 - detonatorer och tändrör,
 - repliker eller imitationer av sprängämnen eller spränganordningar,
 - minor, granater och andra militära spränganordningar,
 - fyrverkeripjäser och annan pyroteknisk utrustning,
 - rökbomber och rökpatroner,
 - dynamit, krut och plastiska sprängämnen.
- d) Alla andra föremål som kan vålla allvarlig skada och som inte vanligen används i behörighetsområden, t.ex. kampsportsutrustning, svärd och sablar.

Bilaga 2.

Utdrag ur bilagan till förordning (EU) 2015/1998

FÖRSÄKRAN OM ÅTAGANDE – KÄNDA LEVERANTÖRER AV FÖRNÖDENHETER TILL FLYGPLATSEN

I enlighet med förordning (EG) nr 300/2008 och dess genomförandeakter

– intygar jag att [företagets namn] kommer att

a) utse en person som har ansvaret för säkerheten i företaget, och

b) se till att personer som har tillgång till leveranser av förnödenheter till flygplatsen genomgår allmän utbildning om säkerhetsfrågor i enlighet med punkt 11.2.7 i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2015/1998 innan de får tillträde till leveranserna. Dessutom säkerställa att personer som utför säkerhetskontroll av leveranser av förnödenheter till flygplatser får utbildning i enlighet med punkt 11.2.3.3 i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2015/1998 och att personer som genomför andra säkerhetsåtgärder vad gäller leveranser av förnödenheter till flygplatser får utbildning i enlighet med punkt 11.2.3.10 i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2015/1998, och

c) hindra obehöriga personer från att få tillträde till dess lokaler och leveranser av förnödenheter till flygplatsen,

d) i rimlig grad se till att inga förbjudna föremål döljs i leveranser av förnödenheter till flygplatsen, och

e) förse alla fordon och/eller behållare som används för att transportera leveranser till flygplatsen med försegling eller ett fysiskt skydd (denna punkt behöver inte tillämpas under transporter på flygsidan).

Om ett annat företag anlitas för transport av leveranser till flygplatsen, som inte är känd leverantör ska [företagets namn] säkerställa att alla säkerhetsåtgärder som anges ovan iakttas, och

– att [företagets namn] kommer att samarbeta till fullo vid alla inspektioner som krävs och ge tillgång till all dokumentation som inspektörerna begär,

– att [företagets namn] kommer att meddela [flygplatsoperatören] om eventuella brister i säkerheten som kan påverka förnödenheternas säkerhet, särskilt eventuella försök att gömma förbjudna föremål i leveranser av förnödenheter till flygplatsen,

– att [företagets namn] kommer att se till att all relevant personal får utbildning i enlighet med kapitel 11 i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2015/1998 och känner till sitt säkerhetsansvar, och

– att [företagets namn] kommer att meddela [flygplatsoperatören] om

- a) det upphör med sin verksamhet,
- b) det inte längre kan uppfylla kraven enligt gällande EU-lagstiftning

Jag ansvarar helt och fullt för denna förklaring.

Namn:
Befattning:

Datum:
Underskrift rättslig företrädare:

Bilaga 3

Utdrag ur bilagan till förordning (EU) 2015/1998

Försäkran – känd leverantör av förnödenheter som ska användas ombord

FÖRSÄKRAN OM ÅTAGANDE

KÄND LEVERANTÖR AV FÖRNÖDENHETER SOM SKA ANVÄNDAS OMBORD

I enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 300/2008, och dess genomföranderättsakter, intygar jag

— att [företagets namn] kommer att

- a) utse en person som har ansvaret för säkerheten i företaget, och
- b) se till att personer som har tillgång till förnödenheter för användning ombord på luftfartyg genomgår allmän utbildning om säkerhetsfrågor i enlighet med punkt 11.2.7 i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2015/1998 innan de får tillträde till förnödenheterna. Dessutom, säkerställa att personer som utför säkerhetskontroll av förnödenheter som används ombord på luftfartyg får utbildning i enlighet med 11.2.3.3 i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2015/1998 och att personer som genomför andra säkerhetsåtgärder vad gäller förnödenheter för användning ombord på luftfartyg får utbildning i enlighet med 11.2.3.10 i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2015/1998, och
- c) hindra obehöriga personer från att få tillträde till dess lokaler och förnödenheter för användning ombord, och
- d) i rimlig grad se till att inga förbjudna föremål döljs i förnödenheter för användning ombord, och
- e) förse alla fordon och/eller behållare som används för att transportera förnödenheter för användning ombord på luftfartyg med försegling eller ett fysiskt skydd (denna punkt kommer inte att tillämpas under transporter på flygsidan).

Om ett annat företag anlitas, som inte är en känd leverantör till lufttrafikföretaget eller en säkerhetsgodkänd leverantör för transport av förnödenheter, ska [företagets namn] säkerställa att alla säkerhetsåtgärder som anges ovan iakttas, och

— att [företagets namn] kommer att samarbeta till fullo vid alla inspektioner som krävs och ge tillgång till all dokumentation som inspektörerna begär,

— att [företagets namn] kommer att meddela [lufttrafikföretaget eller den säkerhetsgodkända leverantör till vilken förnödenheterna levereras] om alla eventuella brister i säkerheten och alla misstänkta omständigheter som kan påverka förnödenheternas säkerhet, särskilt eventuella försök att gömma förbjudna föremål i förnödenheter som ska användas ombord,

— att [företagets namn] kommer att se till att all relevant personal får lämplig fortbildning i enlighet med kapitel 11 i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2015/1998 och känner till sitt säkerhetsansvar, och — att [företagets namn] kommer att informera [lufttrafikföretaget eller den säkerhetsgodkända leverantören till vilken förnödenheterna levereras] om

a) det upphör med sin verksamhet,

b) det inte längre kan uppfylla kraven i gällande unionslagstiftning.

Jag ansvarar helt och fullt för denna förklaring.

Rättslig företrädare

Namn:

Datum:

Underskrift:

Bilaga 4

Utdrag ur Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2016:1) om luftfartsskydd och tillhörande handbok – utbildningskrav

4.4.7 Särskild utbildning för säkerhetsansvarig

TSFS 2016:1**4 kap.**

27 § Verksamhetsutövare ska säkerställa att särskild utbildning för säkerhetsansvariga genomförs i enlighet med punkt 11.2.5. i bilagan till förordning (EU) 2015/1998.

28 § En säkerhetsansvarig eller lokalt ansvarig person ska fortlöpande hålla sig uppdaterad om förändringar inom sitt ansvarsområde.

Förordning (EU) 2015/1998

11.2.5 Särskild utbildning för personer med ett övergripande ansvar på nationell och lokal nivå att säkerställa att säkerhetsprogram och deras genomförande uppfyller alla rättsliga krav (säkerhetsansvariga)

Särskild utbildning av säkerhetsansvariga ska ge följande kompetens (samtliga):

- a) Kunskap om relevant lagstiftning och hur den ska uppfyllas.
- b) Kunskap om kvalitetskontroll på intern nivå, nationell nivå, unionsnivå och internationell nivå.
- c) Förmåga att motivera.
- d) Kunskap om säkerhetsutrustningens och kontrollmetodernas förmåga och begränsningar.

4.4.9 Utbildning av personer som behöver allmän utbildning i säkerhetsfrågor

TSFS 2016:1**4 kap.**

30 § Verksamhetsutövare ska säkerställa att allmän utbildning i säkerhetsfrågor genomförs i enlighet med punkt 11.2.7. i bilagan till förordning (EU) 2015/1998 för

1. personal hos en känd leverantör som har tillgång till identifierbara förnödenheter till flygplatsen,

2. personal hos en känd leverantör som har tillgång till identifierbara förnödenheter för användning ombord på ett luftfartyg,

[...]

[...]

Förordning (EU) 2015/1998

11.2.7 Utbildning av personer som behöver allmän utbildning om säkerhetsfrågor

Allmän utbildning om säkerhetsfrågor ska ge följande kompetens (samtliga):

- a) Kunskap om tidigare olagliga handlingar riktade mot den civila luftfarten, terroristattacker och aktuella hot.
- b) Kännedom om relevant lagstiftning.
- c) Kunskap om luftfartsskyddets mål och organisation i personernas arbetsmiljö, bland annat vilka skyldigheter och vilket ansvar de personer som genomför säkerhetsåtgärder har.
- d) Kunskap om rapporteringsförfaranden.
- e) Förmåga att på lämpligt sätt reagera på säkerhetsrelaterade incidenter. Varje person som

genomgår allmän utbildning om säkerhetsfrågor ska kunna visa att de har kännedom om alla frågor som avses i denna punkt innan de träder i tjänst.

4.4.3 Arbetspecifik utbildning

TSFS 2016:1

4 kap.

21 § Verksamhetsutövare ska säkerställa att arbetsspecifik utbildning genomförs i enlighet med punkterna 11.2.3.1.-11.2.3.10. i bilagan till Förordning (EU) 2015/1998 för

[...]

[...]

[...]

4. säkerhetspersonal som utför säkerhetskontroll av flygföretagens post och materiel, förnödenheter för användning ombord och förnödenheter till flygplatsen,

[...]

[...]

[...], och

11. personal som utför andra säkerhetsåtgärder än säkerhetskontroll avseende flygföretagens post och materiel, förnödenheter för användning ombord och förnödenheter till flygplatsen.

Förordning (EU) 2015/1998

11.2.3.10 Utbildning av personer som deltar i andra säkerhetsåtgärder än säkerhetskontroll av lufttrafikföretagens post och materiel, förnödenheter som används ombord på luftfartyg och leveranser av förnödenheter till flygplatser ska ge följande kompetens (samtliga):

- a) *Kunskap om tidigare olagliga handlingar riktade mot den civila luftfarten, terroristattacker och aktuella hot.*
- b) *Kännedom om relevant lagstiftning.*
- c) *Kunskap om luftfartsskyddets mål och organisation, bland annat vilka skyldigheter och vilket ansvar de personer som genomför säkerhetsåtgärder har.*
- d) *Kunskap om metoder för att konfrontera personer och om situationer i vilka personer ska konfronteras eller rapporteras.*
- e) *Kunskap om rapporteringsförfaranden.*
- f) *Förmåga att identifiera förbjudna föremål.*
- g) *Förmåga att reagera korrekt om förbjudna föremål detekteras.*
- h) *Kunskap om hur förbjudna föremål kan döljas.*
- i) *Kunskap om gällande krav för skydd av lufttrafikföretagens post och materiel, förnödenheter som används ombord på luftfartyg och leveranser av förnödenheter till flygplatser.*
- j) *I förekommande fall kunskap om krav på transport.*

Bilaga 5

Utdrag ur 4 kap. Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2016:1) om luftfartsskydd och förordning (EU) 2015/1998 samt tillhörande handbok

4.2 Rekrytering, placering i säkerhetsklass, säkerhetsprövning

4 § Verksamhetsutövare ska vid rekrytering säkerställa att krav på säkerhetsprövning, pålitlighetskontroll, anställningsförfarande och dokumentation uppfylls i enlighet med punkterna 11.1.1–11.1.8 i bilagan till förordning (EU) 2015/1998. (TSFS 2019:41)

Placering i säkerhetsklass och säkerhetsprövning

5 § Följande kategorier omfattas av krav på säkerhetsprövning i enlighet med punkterna 1.2.3.1, 6.1.3, 6.3.1.3, 6.4.1.3, 11.1.1, 11.1.2, 11.1.5, 11.5.1 och 11.6.3.5 i bilagan till förordning (EU) 2015/1998. (TSFS 2019:41)

5 a § Följande befattningar ska placeras i säkerhetsklass 3 enligt 3 kap. 9 § säkerhetsskyddslagen (2018:585):

1. Befattning som medger oeskorterat tillträde till behörighetsområden och säkerhetsområden.
2. Befattning som certifierad säkerhetspersonal.
3. Befattning som innebär att en person i mer än ringa omfattning får tillgång till sekretesskyddad information som har betydelse för luftfartsskyddet.
4. Befattning som innebär att en person tilldelas ett identitetskort för besättningar.
5. Befattning som säkerhetsansvarig.
6. Befattning som instruktör som genomför utbildning av säkerhetspersonal och EDD-team.
7. Befattning som validerare av luftfartsskydd i EU.
8. Befattning som hundförare i ett EDD-team. (TSFS 2019:41)

5 b § Följande befattningar ska placeras i säkerhetsklass 3 enligt 3 kap. 9 § säkerhetsskyddslagen (2018:585) från och med den 31 juli 2019:

1. Befattning som innebär oeskorterat tillträde till identifierbar flygfrakt.
2. Befattning som innebär oeskorterat tillträde till förnödenheter för användning ombord.
3. Befattning som innebär oeskorterat tillträde till förnödenheter till flygplatsen.
4. Befattning som innebär att en person utför säkerhetskontroll, tillträdeskontroll eller andra säkerhetsåtgärder utanför ett behörighetsområde. (TSFS 2019:41)

6 § En ansökan om registerkontroll ska skickas till Transportstyrelsen som enligt 5 kap. 15 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:658) ansöker om att en registerkontroll ska göras. Innan en ansökan om registerkontroll skickas till Transportstyrelsen ska grundutredningen vara slutförd och godkänd av ansvarig verksamhetsutövare. Transportstyrelsen prövar betydelsen av de uppgifter som framkommer vid registerkontrollen. (TSFS 2019:41)

Förordning (EU) 2015/1998

11.1 REKRYTERING

11.1.1 Personer som rekryteras för att utföra, eller ansvara för genomförandet av, säkerhetskontroll, tillträdeskontroll eller andra säkerhetsåtgärder på ett behörighetsområde ska med tillfredsställande resultat ha genomgått en säkerhetsprövning.

11.1.2 Personer som rekryteras för att utföra, eller ansvara för genomförandet av, säkerhetskontroll, tillträdeskontroll eller annan säkerhetskontroll på annat område än på ett behörighetsområde ska med

tillfredsställande resultat ha genomgått en säkerhetsprövning eller en pålitlighetskontroll före anställningen. Om inte annat anges i denna förordning är det den behöriga myndigheten som i enlighet med den gällande nationella lagstiftningen bestämmer om en säkerhetsprövning eller en pålitlighetskontroll före anställningen ska genomföras.

11.1.3 I enlighet med unionslagstiftningen och nationell lagstiftning ska en säkerhetsprövning minst a) fastställa personens identitet på grundval av dokumentation, och b) omfatta straffregistren i alla hemvistländer under minst de fem senaste åren, och c) omfatta anställning, utbildning och eventuella luckor i anställnings- eller utbildningsförteckningen under minst de senaste fem åren.

11.1.4 I enlighet med unionslagstiftningen och nationell lagstiftning ska en pålitlighetskontroll före anställningen minst a) fastställa personens identitet på grundval av dokumentation, och b) omfatta anställning, utbildning och eventuella luckor i anställnings- eller utbildningsförteckningen under minst de senaste fem åren, och c) innebära att personen undertecknar en försäkran om eventuellt kriminellt förflutet i alla hemvistländer under minst de senaste fem åren.

11.1.5 Säkerhetsprövning eller pålitlighetskontroll före anställning ska genomföras innan personen genomgår säkerhetsutbildning som omfattar tillgång till uppgifter som inte är offentliga. Den ska upprepas med jämna mellanrum som inte får överstiga fem år.

11.1.6 Rekryteringsförfarandet för alla personer som rekryteras enligt punkt 11.1.1 och 11.1.2 ska minst omfatta en skriftlig ansökan och en intervju för inledande bedömning av personens förmåga och kunskaper.

11.1.7 Personer som rekryteras för att utföra säkerhetsåtgärder ska ha de mentala och fysiska förutsättningar som krävs för att utföra dessa uppgifter på ett effektivt sätt, och ska redan i inledningen av rekryteringsförfarandet göras medvetna om dessa krav. Personens kompetenser och kunskaper ska bedömas under rekryteringsförfarandet och innan provanställningen löper ut.

11.1.8 Dokumentation om rekryteringen, inbegripet resultat från eventuella urvalstester, ska bevaras minst under hela anställningstiden för alla personer som rekryterats enligt punkterna 11.1.1 och 11.1.2.

Transportstyrelsens kommentarer

TSFS 2016:1

4 kap. 4 §

Styrande krav

Den 1 april 2019 trädde en ny säkerhetsskyddslag (2018:585) och en ny säkerhetsskyddsförordning (2018:658) i kraft. Det innebär bland annat att de befattningar som omfattas av krav på säkerhetsprövning enligt förordning (EU) 2015/1998 ska placeras i säkerhetsklass 3.

Transportstyrelsen beslutar om placering i säkerhetsklass 3 och det framgår av 4 kap. 5 a § och 5 b § i Transportstyrelsens föreskrifter om luftfartsskydd. Innan någon anställs på en befattning som omfattas av krav på placering i säkerhetsklass 3 ska en säkerhetsprövning genomföras.

Säkerhetsprövningen ska enligt i 3 kap. 3 § säkerhetsskyddslagen (2018:585) innefatta en grundutredning samt registerkontroll. Grundutredningen ska enligt 5 kap. 2 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:58) innefatta en utredning om personliga förhållanden av betydelse för säkerhetsprövningen.

Grundutredningen ska omfatta betyg, intyg, referenser och andra uppgifter som den som prövningen gäller har lämnat, samt andra uppgifter i den utsträckning det är relevant för prövningen. Utöver kraven på grundutredningen ska enligt EU-lagstiftningen också eventuella

luckor under de senaste fem åren kontrolleras. D.v.s. har personen luckor mellan utbildning, anställning etc. som överstiger 28 dagar ska det förklaras och vid behov verifieras.

Det finns inget som hindrar att konsultföretag eller underleverantörer används för att genomföra hela eller delar av säkerhetsprövningen. Ansvaret för att regelverket uppfylls och att ansöka om registerkontroll ligger dock på verksamhetsutövaren. Det bör noteras att beslut om registerkontroll och genomförandet av den endast kan genomföras av Transportstyrelsen.

Den nya lagstiftningen innebär att beslut om registerkontroll enligt 14 § gamla säkerhetsskyddsförordningen (1996:633) ska motsvara ett beslut om placering i säkerhetsklass 3. Ett beslut om placering i säkerhetsklass 3 ska meddelas av Transportstyrelsen senast innan utgången av 2024. Det är i nuläget inte klarlagt exakt hur beslutet kommer att meddelas.

Registerkontroll

Innan ansökan om registerkontroll skickas till Transportstyrelsen ska grundutredningen vara genomförd. Beslut om registerkontroll fattas av Transportstyrelsen efter ansökan från ansvarig verksamhetsutövare. Framställan om registerkontroll görs sedan till SÄPO och den omfattar belastningsregister, misstankeregister och uppgifter som behandlas hos Säkerhetspolisen med stöd av lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Enligt säkerhetsskyddslagen får alla uppgifter lämnas ut, såvida att uppgiften har betydelse för prövningen av personens pålitlighet. Det är dock Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden som prövar om uppgifter ska lämnas ut eller inte. Även vid en godkänd registerkontroll kan en person förekomma i något av registren. Nämnden kan då ha gjort bedömningen att uppgifterna inte har betydelse för att inneha en befattning som är placerad i säkerhetsklass 3. Transportstyrelsen får i dessa fall inte information om att en person förekommer i registren.

När en registerkontroll görs vid en rekrytering och en person förekommer i något av registren och uppgifterna lämnas ut till Transportstyrelsen kommer informationen att kommuniceras med arbetsgivaren som ansökt om registerkontrollen. Arbetsgivaren kan då välja att avsluta rekryteringen eller ge personen en befattning som inte kräver placering i säkerhetsklass 3. I de fall arbetsgivaren ändå vill gå vidare med anställningen görs en särskild utredning som utmynnar i att Transportstyrelsen beslutar om att godkänna personen eller inte.

När Transportstyrelsen beslutat om registerkontroll kommer personen att finnas kvar i systemet så länge arbetsgivaren inte gör en avanmälan. När en person som finns i systemet gör sig skyldig till något som medför en ny förekomst i något av registren blir resultatet ett så kallat spontanutfall. Bedömningen av utlämnande och Transportstyrelsens process utgår från samma grunder som beskrivits ovan. Det är därför viktigt att personer avanmäls när de slutar eller inte längre har en befattning som är placerad i säkerhetsklass 3.

En säkerhetsprövning ska enligt förordning (EU) 2015/1998 bilagan punkt 11.1.5 upprepas vart

femte år. Enligt säkerhetsskyddslagen 3 kap. 3 § ska en säkerhetsprövning följas upp. Registerkontrollen pågår så länge en person inte avanmäls vilket innebär att den inte behöver göras om. Däremot ska säkerhetssamtalet följas upp, det kan t.ex. ske inom ramen för den löpande uppföljning som en arbetsgivare normalt har med sin personal. Att kontrollera identitet, betyg och referens har dock ett ringa värde för en person som varit anställd utan uppehåll d.v.s. att det inte förekommit några längre frånvaroperioder som det inte finns naturlig förklaring till såsom sjukskrivning, barnledighet, tjänstledighet för studier eller liknande.